NĂM THỨ MƯỜI, — SỐ THỨ 1726 MỖI SỐ: 0$03 NGÀY THỨ HAI 18 DÉCEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Phủ Toàn-quyền, các Công-sở, các Thương-gia, các Nhà Băng, các Hãng buôn	Người đưa tin	Gửi xe kéo tháng	Nhà-in, Nhà báo, Nhà sách và Ai-lao	Nam-Kỳ, Pour le reste de l'Indochine	Ngoại-quốc		
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00		
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»		
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50		
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25		
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m06 de large

4e page. *Une seule insertion.* . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$16 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đấu-xảo canh-nông

Nước ta quả là một nước chỉ sống về nghề nông. Nói công-nghệ thì hàng Nhật, hàng Tàu, đồ phục dụng toàn là ngoại-hóa; nói thương-nghiệp thì xuất cảng, nhập cảng, quyền mậu-dịch toàn ở ngoại-thương; trừ một thứ nông-sản ra, thật chưa có cái gì có thể giữ vững cái nền kinh-tế trong nước được. Chỉ có một thứ nông sản mà có làm sao cho tăng-tiến lên được thì sinh-kế trong dân mới khỏi quẫn-bách, tài-chính trong nước mới hồi động-đạo, mà công-nghệ thương nghiệp sau này mới có cơ lần lần phát-triển. Song, cứ cái hiện-trạng ngày nay, thì nghề-nông của mình thật chưa thấy tiến bộ được mấy chút. Nói ngay lúa là thứ cây giống nhiều nhất ở trong xứ, mười phần đến chín phần ruộng lúa, hóa-vật xuất cảng chỉ có lúa là một thứ đại-tôn mà trong khoảng mấy năm nay, sánh với lúa Diên-điện, Xiêm-la, sở bán không bằng, giá bán cũng sút; còn ngoại giả mía thì không tới bằng mía Qua-oa (Java), bắp thì không tới bằng bắp châu Mỹ, to thì xấu kém tơ Nhật, đậu thì nhỏ kém đậu Tàu, cũng một con ngựa mà ngựa Mông-tự có con đến hai, ba trăm đồng bạc, ngựa mình chỉ bán được bảy, tám chục là cùng; cũng một con gà mà gà Nhật-bản có con đến hai, ba đồng bạc, gà mình chỉ bán được năm, sáu hào là đắt, nhâm những nông-sản của mình, so với của người ta không một cái gì là không bị sở đẩy vào trong vòng liệt bại, như thế thì nghề nông mình đã có tiến-bộ được chút nào đâu. Mà nghề nông chính là cái nghề phát-đạt sớm nhất ở xứ mình, cha truyền con nối, đã mấy ngàn năm nay, chỉ vì cẩu thả nhân-tuần, không từng dụng công thí-nghiệm cách chăn nuôi không tuận, phép giống tỉa không tinh, không biết cải-lương nông-sản của mình mà đến nỗi thua sút kém người vậy.

Muốn cho nông-sản của mình tăng-tiến lên được thì cần phải cải-lương nông-sản của mình. Ấy cuộc đấu xảo canh-nông này, cái mục-đích chính là để giục giã cho các nhà nông ta biết cải-lương nông-sản đấy. Đã lâu nay ở Hà nội năm nào cũng có một kỳ đấu-xảo canh nông. Cuộc đấu xảo canh nông năm nay cũng sắp đến ngày mở. Các nhà nông ai có giống được giống thực-vật nào hay nuôi được giống gia-súc nào thật tốt đem trấn-hiệt ra đó, có hội-đồng duyệt định hơn kém mà phát phẩu thưởng cho, khiến cho ai nấy đều hổi dạ nức lòng mà tìm ra những phép giống tỉa tinh, những cách chăn nuôi khéo, chẳng phải là cái mục-đích cốt để giục-giã cho các nhà nông ta biết nhân đó mà lo cải-lương nông-sản của mình dư!

Cuộc đấu-xảo canh nông này ở các nước Âu-Mỹ thịnh hành đã lâu. Những nông-dân Âu-Mỹ thật đã nhờ được có cái phương pháp khuyến nông rất màu nhiệm đó mà nông-sản thứ gì cũng cải-lương được càng ngày càng tốt, nông nghiệp tiến bộ không biết đến đâu là cùng. Thuộc về những giống thực-vật thì người ta làm cho những tính chất xấu của nó mỗi ngày mỗi giảm bớt mà những tính chất tốt của nó mỗi ngày mỗi thêm lên, như cây bông thì làm cho bớt tính sợ rét, cây thuốc thì làm cho bớt tính sinh sâu, mía thì làm cho thêm nhiều chất đường, khoai thì làm cho thêm nhiều chất bột. Thuộc về những giống gia-súc thì người ta làm cho giống xấu biến thành giống tốt mà giống nhỏ biến thành giống to, như bò thịt thì làm cho thịt được thêm nặng, bò sữa thì làm cho sữa được thêm nhiều, đã thì làm cho được vừa có thịt tốt mà vừa có lông dài, ngựa thì làm cho được vừa có sức cao mà vừa có sức khỏe. Ngoài những việc cải-lương của các nhà đốn-điền Đại-pháp thực-hành ngay ở xứ ta, mà hằng năm ta được dịp mục-kích cái kết-quả hiển nhiên, sau đây xin kể thêm mấy chuyện cải lương ở nước Mỹ là một nước rất phát đạt về nghề nông thì biết người ta vì khéo cải-lương mà nông-sản thật đã tăng tiến lên được nhiều lắm. Tự năm 1903 ở trường nông-sự thí-nghiệm bản. Nếu nước nước Mỹ gây được người hai giống cỏ nuôi trâu bò, tính bình quân cái lượng thu hoạch hơn các giống cỏ cũ được ba mươi sáu phẩu trăm, mỗi năm toàn quốc nghề giống cỏ được lợi hơn trước đáng giá trên chín ngàn vạn đồng vàng Mỹ. Ấy giống cỏ cải-lương được mà thu lợi đã lớn đến như thế, thì những các giống khác còn lợi đến đâu. Có một lần thi nghề giống bông bên nước Mỹ một nhà được một cái giải thưởng một ngàn đồng; nhà ấy giống năm mẫu ruộng bông, đổ đồng mỗi mẫu thu được tới một ngàn ba trăm sáu mươi boông bông, mà bông tốt bán được giá cao, mỗi boông giá bán đến một đồng một giác. Các giống thực-vật như thế, mà đến các giống gia-súc cũng vậy; cứ lời một nhà thừa mại hóa-vật ở nước Mỹ chép có hai con bò sữa Hà-lan mỗi con giá bán tới hai trăm đồng vàng Mỹ, lại một con ngựa đua tên là ngựa Cornat giá bán đến hai ngàn bảy trăm năm đồng vàng Mỹ. Ấy nông sản của người ta vì khéo biết cải-lương mà sản-lượng cùng phẩm-chất đều được tăng-tiến bội thường như thế.

Các nhà nông ta cũng nên nhân cái cuộc đấu xảo canh-nông này, biết thế cái bụng Nhà-nước bảo-hộ trọng-lệ mà chịu khó dụng công thí-nghiệm để lo cải-lương nông-sản của mình, giống một thứ cây gì, nuôi một giống vật gì, cũng cố gây cho thành được cái giống thật tốt, trong khi dự cuộc đấu-xảo, thấy có thứ cây nào, giống vật nào thật tốt thì gia tâm xem xét mà học lấy cái cách chăn nuôi khéo, cái phép giống tỉa tinh, thực nghề nông ta ắt có tiến-bộ lần lần, mới mong được nông-sản ngày thêm phong-doanh mà sinh kế ngày thêm sung-dụ. Nếu đi dự cuộc đấu-xảo canh-nông mà cũng như đi coi một đám hội hay vào một rạp chèo, không từng để ý về sự cải-lương nông sản, thì cuộc đấu-xảo canh-nông đủ mỗi năm mỗi mở mà nghề nông mình vẫn không được chút gì lợi ích cả, tiếc thay!

P.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 15 Décembre 1922

Tại Thủ-dân nghị-viện

Quan thủ-tướng Poincaré có trần thuyết tại Thủ-dân nghị-viện cái kết quả về cuộc hội-nghị Lausanne. Ngài nói: Nhờ ở sự đồng lòng hiệp lực của Đồng-minh, nên cuộc hội-nghị Londres đã tỏ tình với nhau rất thân ái. Ta muốn hiệp lực với Đồng-minh mà thì thố mọi việc, nếu việc gì ta phải đứng lỗ lời ra để đề-phòng mọi lẽ, thì chẳng qua cũng chỉ vì sự lợi chung mà thôi thôi.

Sau quan Thủ-tướng có xin Nghị-viện đầu phiếu tín cậy chính-phủ.

Người Tư-pháp

M. Poilis, mộng bổ quan Thẩm-phán dự-khuyết Hanoi.

Tin Pháo-lan-nhã

Quan Thống-lĩnh mới là M. Naruiewiez trong khi đi thăm cuộc đấu-xảo mĩ-thuật thì bị một nhà báo-hội ám sát.

Paris ngày 16 Décembre 1922

Tại Thủ-dân nghị-viện

Thủ-dân nghị-viện đã bỏ 512 phiếu tín cậy chánh-sách quan Poincaré Chỉ có 76 phiếu phản đối thôi.

Tin nước Bỉ

Nước Đức đã giao một cái ngân-phiếu 52 triệu *marks or* để trả xong nợ nước Bỉ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 Décembre 1922

Cuộc giảng-hòa Đông-âu

Các báo đều nói rằng cuộc hội-nghị ngày nay có một cái bình-trạng mới. Dự luận đã lấy làm yên lòng; phải bỏ nước Thổ xem chừng cuộc hòa-bình nay đã chắc-chắn.

Theo như báo *Le Temps* thì đến ngày 15 Janvier các nước có thể kỳ hòa-nghị được.

Trong kỳ hội-nghị thứ nhì các tiền-bạn coi về cái vấn đề Âu-châu các phái bộ Đồng-minh có trần-thuyết về cái chương-trình công việc của mình, về các điều-khoản bảo-chứng cho các tiền-dân về đường chủng-loại và về đường tôn-giáo: như là sự tự do giao thông, sự tự-do về âm-thoại, sự miễn-trừ bình-dịch, sự tự-do học-tập, sự lập hội tôn-giáo đề cùng với hội Vạn-quốc mà bảo-hộ cho các tiền-dân.

Viện đại-biểu Đại-pháp, là M. Laroche có nói rằng trong cái chương-trình ấy cũng theo các tôn chỉ trong các bản hòa ước của Âu-châu làm chuẩn-đích.

Theo như lời các phái-bộ liệt-quốc yêu-cầu, thì viên đại-biểu nước Thổ cũng ưng để liệt-quốc bàn đến cái vấn-đề định chọn một nơi làm sở-sở cho dân Arménie.

Nước Pháp với nước Thổ

Quan Học-vụ bộ thượng-thư nước Thổ có giấy thông tư rằng các trường học chỉ Pháp đặt ra trước khi ký bản giao ước Angora thì cứ để nguyên, còn từ nay cấm bản không được mở trường học ngoại-quốc tại nước Thổ-nhĩ-kỳ nữa.

Hai nhà có công về khoa học

Hội cơ về cuộc từ-thiện của nhà phú-hào Carnégie định tặng giáo-sư Bergonie ở Bordeaux, và bác-sĩ Vaillant là hai nhà chuyên-môn về quang-tuyến X, bị hại vì lòng tận tâm của mình mỗi nhà một chiếc hội-tinh bằng vàng. Hội lại định cấp cho bác-sĩ Vaillant một lần thứ hai nữa một số tiền là 50.000 quan.

Nhà học-chi ở thành Paris

M. Appell tổng-trưởng nhà học-chính Paris có nhờ người của bà Nathon hai món tiền mỗi món là 100.000 f. một món để cúng vào các viện, thí-nghiệm và kẻ-cứu về khoa học; một món thì để cho các học-sinh tăng tiền vay tạm.

Tại Thủ-dân nghị-viện

Chiều hôm thứ sáu M. Poincaré có nói tại Thủ-dân nghị-viện rằng hiện nay các phái-bộ đã hợp ý nhau về các vấn-đề địa-hạt, như lòng ân-nguyện của người Thổ-nhĩ-kỳ. Ngài nói không có lẽ nào nước Thổ lại chịu mang cái tiếng làm cho cuộc hội-đồng giảng hòa bất thành công. Ngài lại nói cuộc hội nghị ở Londres đặt ra là cốt muốn cho hai nước Pháp, Anh đồng tâm hiệp lực với nhau. Quan Poincaré có phản-đối những lời nói rằng nước Pháp có ý muốn chiếm lược khí khác, ngài nói rằng những lời ấy các chánh-phủ không có tin nào. Sau ngài có bày tỏ những ý kiến của ngài về cái vấn-đề bồi thường và trái-khoản, cái ý-kiến của ngài vẫn như trước không thay đổi chút nào. Ngài có biện bạch mọi lẽ về bức thư của nước Đức ngày 13 Décembre. Trong bức thư ấy nước Đức có ý muốn xóa hẳn cái bảng nộp tiền ngày 5 Mai 1921, và xin cho nước Đức được triển hoãn trái khoản, mà không có yêu-cầu các điều khoản bảo-chứng chi cả. Sau quan Po nare có nói đến số 100 nghìn triệu của nước Pháp ứng ra để in pupe các nơi bị tàn phá, và các số trái khoản của nước Đức nợ Ngài có nói: « Các trái khoản của Đồng-minh liệt-quốc nợ lẫn nhau có quyền bắt giá trước các trái khoản của nước cừu địch bị thất-bại hay không? » Ngài lại nói: Nước Pháp vẫn công-nhận các trái khoản của mình nợ các nước, nhưng nước Pháp không có thể giá bây giờ được. Dẫu xét về đường thực-tế hay là về đường luật lý cũng vậy.

Nếu nay giải-quyết cái vấn-đề trái khoản Đồng-minh mà để thiệt thòi cho nước Pháp, thì thực là một điều vô lý lắm. Sau ngài có kết luận rằng: Đáng lẽ năm 1922 nước Đức phải nộp 750 triệu marks và 1450 triệu bằng sản vật, ấy thế mà nước ấy chỉ nộp có 450 triệu marks or, còn sản vật thì không nộp được bao nhiêu. Các nhà giám-định đều công-nhận rằng nước Đức cần phải có sẵn lắm mới được, và phải tìm cách làm cho nước ấy có sẵn ở lên mới xong.

Sau quan Tardieu có trần-thuyết mấy lời, rồi nghị-viện chấp-thuận xem có nên hoãn việc ngân các lời chất-vấn hay không. Nghị-viện bỏ 288 phiếu phản-đối với 72 phiếu ủy. Vì vậy nghị-viện lại làm việc luôn

Hồng-gián-chủ Touchet

Đức bổng-giáo-chủ Gallori-di Ugnale, là đại-sứ của đức Giáo hoàng, đã giao mũ bổng-giáo-chủ cho đức chủ-giáo ở Orléans là Touchet.

Thị-giá cước-tệ : 3/- 59 55. — 4/- 1918 63.35 — 5/- 1915 1916 75.95 — 5/- 1920 87 90 — 6/- 1920 98.20.

Bordeaux, ngày 17 Décembre 1922

Tại Thủ-dân nghị-viện

Về việc đầu phiếu tại Thủ-dân nghị viện ngày thứ sáu vừa rồi, báo « *Liberté* » có đăng rằng: « Không lạ gì việc nghị-viện bỏ những bốn trăm tám mươi sáu phiếu ưng thuận cái chánh-sách ngoại giao của quan Poincaré, mà chỉ có sáu chục phiếu phản-đối thôi. Nếu người ta đem so-sánh những lời trần thuyết của quan Thủ-tướng với những cái chương-trình của M. Tardieu và M. Pongeot đã bỏ-trí ra, thì người ta sẽ thấy một đằng thì chắc chắn rõ-ràng và một đằng thì vu-khoát ám-muội vậy ».

Báo « *Débats* » có nói: Cứ như giọng-lưỡi M. Bonar Law với lời-lẽ quan Poincaré, thì lựa trong đôi bên đều không có điều gì phân-trái nhau lắm. Nếu cái không thỏi-giao tế-chủ bên cuộc hội nghị ngày 9 Décembre đến cuộc hội-nghị ngày 2 Janvier có đã thi-giờ làm cho ý kiến đôi bên gần gần lại với nhau được thì cuộc hội-nghị Londres đủ có hoãn lại cũng không ngại gì.

Quan Giám-quốc Millerand đến thăm cuộc đấu-xảo máy bay

Sáng thứ bảy, quan Giám-quốc Millerand đã đến thăm cuộc đấu-xảo máy bay. Các báo-quán đều đăng cái kết quả của cuộc đấu-xảo năm nay thật có thành-hiện nhiều lắm. Quan Millerand có tỏ lời khen ngợi các nhà tổ-chức nên cuộc ấy, nhất là ông hội-trưởng Bréguet.

Quan Bình-bộ thượng-thư nước Anh qua Paris

Quan Bình-bộ thượng-thư nước Anh là Lord Derby, đi kinh lược đoàn quân Anh tại Rhénanie đã trở về đến Paris, chủ nhật này quan Thủ-tướng Poincaré sẽ đãi tiệc quan Thượng thư.

Quan Lãnh-sự nước Pháp tại Londres

Quan Lãnh-sự nước Pháp tại Londres đã có lệnh gọi về Paris để thương nghị với quan thủ-tướng Poincaré.

Quan Lãnh-sự nước Anh tại Paris

Quan Lãnh-sự nước Anh ở Paris là Lord Hardinge đã từ biệt Paris, có quan nghị-trưởng Thủ-dân nghị-viện và nhiều các quan chức đi tiễn.

Tại Đại-học-đường Sorbonne

Ngày thứ sáu, hội Địa-dư và hội Club Alpin đã tiệc quan đại-trưởng Brues nước Anh là chánh đội thám hiểm núi Everest tại phòng-lớn trong Đại-học-đường Sorbonne.

Cuộc hội-nghị Đông-âu

Báo « *Temps* » đăng tin rằng có lẽ đại-biểu liệt-cường-quốc tại cuộc hội-nghị Đông-âu muốn kíp lưu ý trước-nghĩ về những cái kết quả trước nhất trong hội-nghị, nên hiện nay hội-đồng đương cùng nhau mà sửa soạn một tờ hòa-nghị. Tờ hòa ấy sẽ có chữ ký của nước Thổ-nhĩ-kỳ và nước Hi-lạp.

Đại-biểu nước Anh có gửi cho đại-biểu nước Thổ một phiên thư nói về việc thành Mossoul, đại ý nói rằng cái vận mệnh của thành Mossoul là chỉ dợi khi nào chính-phủ Angora và chính phủ Irak có trực-tiếp hội-nghị với nhau xong thì mới có thể quyết-định được.

M. Child đại biểu nước Mỹ, có gửi cho Hội đồng một phiên thư nói rằng chánh-phủ Mỹ sẽ cực lực phản đối về việc trục xuất viên giáo-chủ đạo Hy-lạp ở thành Constantinople.

Quan Thượng-sứ Hy-lạp ở Constantinople đã từ biệt thành Ly ngày thứ sáu, tòa Lãnh-sự Tây-ban-nha ở đấy sẽ nhận quyền bảo-hộ cho các người Hy-lạp ở Thổ-nhĩ kỳ.

Tin Ý đại-lợi

Các báo-quán Ý-đại-lợi đều nói rằng cử như dư-luận ở nước Ý thì cái vấn-đề tu-phục và cái vấn-đề bồi-thường cần phải có liên-lạc một-thiết luôn với nhau, y như lời M. Mussolini đã tỏ ra ngày thứ sáu vừa rồi tại hội đồng các quan thượng-thư.

Nhiều báo nước Ý đều công-nhận rằng nước Pháp không chịu bỏ cái quyền cho chắn của mình ở trong tờ hòa-nghị đã nhận lấy những lời bảo-hộ không đáng, là phải lắm, vì trước khi nước Pháp ưng-thuận mọi điều khoản cải-hoán khác, nước Pháp hãy cần phải quyết định xong cái vấn đề trái-khoản của Đồng-minh đã.

Tin Phó-lan-nhã

Quan Thống-lĩnh Phó-lan-nhã trong khi đi thăm cuộc Đấu-xảo các mỹ-nghệ cổ-thời thì bị ám-sát. Được tin ấy, quan Thủ-tướng Poincaré liền tỏ lời phân ưu với tòa Lãnh-sự Phó-lan-nhã tại Paris.

Tin Tchécoslovaquie

Quan Ngoại-giao bộ Tượng-thư nước Tchécoslovaquie có báo cho phòng thông-tin hội Vạn-quốc rằng nước ấy có để một món tiền là một triệu *couronnes tchèques* cho hội-đồng Vệ-sinh của Hội đảng mà chi về việc tảo trừ các bệnh thời-khí.

Tin Colombo

Các báo có đăng rằng bệnh thời quan Toàn-quyền *Long xứ Đông-pháp* từ khi mỏ cái nhọt ở ống chân thì đã bớt được nhiều lắm. Quan Toàn-quyền nay đã ra ngoài vòng nguy hiểm, vậy chỉ tĩnh-dưỡng trong ít tân thì ngài sẽ có thể xuống tàu trở về Đông-pháp được.

Thời-giá quốc-trái. — 3/- 59, 4/- 1918 : 63 60 — 5/-1915 1916 75, 15 — 6/- 1920 89. 87 85 — 6/-, 1920 88, 90.

Tin Trung-hoa

Ngày 9 Décembre 1922

Việc Bắc-kinh

Tào-Côn điện cho Lê-nguyên-Hồng nói cái án Lưu-Vân-Cân đã được nhiều điều xác chứng, chỉ cả Vương-sùng-Huệ là đồng ác, xin lập ra một pháp đình đặc biệt thẩm-lấn.

Tào-Côn với Ngô-bội-Phu vì việc Hội-các thành ra nhiều chuyện xung-đột với nhau; Ngô-chấn-Liêm và Trương hà-Liệt thì ý Tào làm trụ, mà Lê-Vân-Cân, Trương-thiện-Tăng và cả Vương-sùng-Huệ nữa thì lại chắc thành-viện ở Ngô. Có tin đồn Tào định vào Bắc-kinh, lấy cái danh-nghĩa duy-trì chính-cục, tự xưng là lâm-thời tổng-thống.

Ngô-bội-Phu đối với Tào-Côn có ý thoái nhượng, một thư báo Trương-thiện-Tăng từ chức lục quân bộ trưởng.

Tin Lý-hậu-Cơ

Lý-hậu-Cơ hiện ở Sán-đầu, phái ba cái điện tín cho Ngô-bội-Phu xin tiếp-tế quân-khoản để thu phục Phúc-kiến.

Tin Hứa-sùng-Trí

Hứa-sùng-Trí cùng Vương-vĩnh-Tuyền, Tang-chi-Hinh chia quân làm ba một giữ Phúc-kiến. Quân Trần-quýnh-Minh sang đánh Phúc kiến, bị quân Hứa đánh thua ở Diên-bình, không dám tiến nữa.

Tin Tôn-trung-Sơn

Tôn-trung-Sơn triệu Hoàng-đại-Vĩ ở Phúc-châu qua Thượng-hải thương-nghị về quân-sự.

VĂN UYỂN

Ngày lập xuân

Khen thay thợ tạo khéo xoay vần,
Đông đoạn sang đi, lại tới xuân.
Cảnh tượng êm đềm mừng thụy-khí,
Cỏ hoa hớn hở ngóng đông-quân.
Tập bay bướm nọ mình đang nõn,
Học nói oanh kia tiếng chửa phân.
Có lẽ nay mai xuân khí tới,
Hơi đông đâm thấm khắp xa gần.

Nguyễn-đức-Trí.

Đêm đông hứu-thứ cảm-hoài

Đêm đông tin-tức chốn thư-phòng,
Lai-láng thêm càng dạ nhớ mong.
Ngoài trường gió cuốn cơn giá lạnh,
Trong mành lập-lánh ngọn đèn đông.
Hai vai chữ hiếu còn đèo nặng,
Một mối chung-tình chưa gỡ xong.
Cảnh vắng đêm trường ngao ngán nỗi
Khiến người lữ thứ xót-xa lòng!

Trung-tinh T. T. S.

Due to its fragility, this item has been microfilmed. Cornell University Library. Ngô Tất Tố, Hạnh Xuân Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tổng sản-ngạch than và sắt của Nhật-bản

Mỏ than của Nhật-bản không lấy gì làm phong-phú cho lắm. Cứ những thương-vụ-niên của Nhật-bản điều tra năm ngoái, những mỏ than ở đảo Cửu-châu và mấy cái đảo nhỏ xung-quanh, tổng-tiền-ngạch than nước chỉ còn được 359.360,700 tấn, ở đạo Bắc-hải nước chỉ còn được 20.860.000 tấn, ở đảo Tu-quốc nước chỉ còn được 1.084 110.000 tấn, ở Kỳ-phụ, Cang-thành, Quảng-mã, Tư-hạ mấy huyện nước chỉ còn được 1050.000 tấn, ở thuộc-địa Triều-tiên, về bắc bộ đảo Hoa-thái cũng chẳng qua được chừng hơn 5.000.000 tấn. Tính cái lượng tiêu tàu ở trong nước thì chỉ ngoài hai mươi năm nữa là sản-ngạch than trong nước khánh kiệt không còn gì.

Mỏ sắt của Nhật bản cũng nghèo; ngặt lắm. Suốt trong nước chỉ có cái mỏ sắt ở nội Hồ-bạch là còn chứa được vào 3.000.000 tấn quặng sắt; còn mấy cái mỏ sắt khác thì khai-thái đã gần hết, sản-ngạch chẳng còn được bao nhiêu; ở thuộc-địa Triều-tiên thì có được cái mỏ sắt ở Giới-xuyên là còn chứa được vào 5.000.000 tấn quặng sắt, còn cái mỏ sắt Tài-ninh và cái mỏ sắt Án-sơn cũng chỉ chứa được vào 500.000 tấn quặng sắt là cùng. Theo bản thống-kê của nông thương-vụ-sảnh Nhật bản điều tra thì toàn quốc-mỗi năm nhu-dụng đến một trăm năm mươi vạn tấn sắt, thế là phải tiêu hết ba trăm vạn tấn quặng sắt, cho nên nước vào khoảng ba mươi bảy năm thì sản-ngạch sắt trong nước cũng khánh kiệt không còn gì.

Đời bây giờ từ việc quốc-phòng cho đến công-nghệ thương-nghiệp, nước nào là nước không phải cần đến than với sắt. Sản-ngạch than với sắt của Nhật-bản khiến khuyết như thế người Nhật-bản rất lấy làm lo; muốn giải thoát cái ách-vận ấy, trừ có một cách mở mang ra ngoài, tìm lấy nhiều sắt chỗ khác để bổ khuyết cho mình, không còn cách gì khác nữa; trong thế giới cũng có nhiều chỗ sản than hoặc sản sắt rất là phong-phú, nhưng chỗ thì thuộc vào phạm-vi thế-lực của các cường-quốc, chỗ thì cách nước mình xa quá, đều không phải những chỗ người Nhật-bản có thể thì dùng được. Nước Tàu là một nước sản than sản sắt rất là phong-phú, lân cận với Nhật-bản mà thế nước lại yếu kém Nhật-bản, nên đã mấy chục năm nay, người Nhật-bản bết sức thân-trương thế-lực ở nước Tàu, cái mục đích xâm lược thứ nhất cũng cốt là vì cái vấn-đề than với sắt vậy. Mỏ than với mỏ sắt của nước Tàu một phần nhiều ở lại Nam-mãn-châu và Sơn-đông; người Nhật bản thèm muốn đã lâu, năm 1905, nhân cái dư-uy đánh được nước Nga, chiếm ngay cái quyền khai-khẩn Nam-mãn-châu, mà bao nhiêu mỏ than mỏ sắt ở Nam-mãn châu nằm được vào trong tay hết. Đến khi sẵy ra cái việc đại chiến-ở Âu-châu lại thừa cơ đuổi người Đức ở Thanh-đảo đi để mong bao chiếm nốt những mỏ than mỏ sắt trong tỉnh Sơn-đông. Đến nay vì các nước can-thiệp mà phải chịu trả Thanh-đảo cho nước Tàu, mà cái lợi than sắt ở Sơn-đông trở người Nhật cũng chưa chịu cam tâm bỏ đứt vậy.

Dư luận Nam-kỳ

Lễ phép đối với mọi người

Lấy ra từng người mà nói, ai ai cũng biết lễ phép đối với đồng-loại mình, chớ chẳng có ai không; duy có kẻ biết lễ, có người theo nhiều, mà xem như bên khuyết-điểm lại trỗi hơn phía-bên được hoàn toàn vậy.

Nay thử hỏi: Xã-hội ta bây giờ phong hóa thế nào phép-tắc đương bao; tức thì ai là người có chút nhiệt tâm với đời cũng lắc đầu nhăn mặt. Than ôi, trong buổi giao-thời, bán Á bán Âu, biết mấy ai đã sai lầm mà lưỡng-lâm cho, thuận-phong mỹ-tục nước nhà lần hồi tản bay đâu vẫng!

.... Thậm chí trong gia-đình, con đối cùng cha, chẳng có nề-nếp gì, trong học đường trò đối cùng thầy không có một thiết gì, nói chi đến đối cùng ông quan chẳng có trật-tự gì...

Đó, là một cái vấn-đề có quan-hệ to, chỉ mong chớ dân ta phóng bước văn-minh mới có thể nắn trị dần dần đi được. Chính mắt này thường thấy: Học-trò ra đường lấy tên thầy mà diễu-cợt; dân dụm ba đứng bảy lên ông quan cai-trị mình mà làm mối luận bàn... Thế có phải là lỗi tại nơi kẻ bề trên chăng? Thế có nên buồn cho tình đời quái-gở chăng?

Ai ôi, ta chỉ bao biếm người vì hòn riêng, để nên cái danh-giá người, tạ trưởng ta là cứng cỏi, là giá diệt, là có tư cách đặc biệt hơn, chẳng qua là ta đem hai chữ bất-tương mà về trên mặt ta cho người để lọc.

Trước mặt người ra lối đi thưa, sau khi vắng mặt lại rằng rực nọ kia làm vậy? Lễ phép, chẳng những là tỏ ra trước mặt người, dẫu khi vắng mặt cũng cho trọn niềm tôn kính chớ! Làm như vậy có phải là kẻ bợ-đỡ, hai lòng chăng? Thử hỏi, chỗ trang thành đâu tá?

Cớ sự, không biết đặt tới bao nả, mà thấy ai chê bác ai, cũng a vào bắt chước; rồi mình vô cao, mà cũng lấy sự vô phép mà đối người. Kỳ thay, vô lối thay.

Người biết lễ phép, rõ cách ở đời, không phải chỉ lấy lễ phép khiêm-cung để đối cùng kẻ bề trên mà thôi, dẫu kẻ bèn hạ, yếu ớt hơn, cũng ghi lòng một mực. Nói thế, chẳng nhiều ông sang trọng với phiền, mà nói rằng: Ta dường này, biểu đối cùng một đứa ăn mày kia cũng phải lễ phép sao?

Thưa phải. Nếu cạn với thì lời trung-chánh nay chẳng phải là vô vị đâu.

Thường thấy phần nhiều đối với người tàn tật nghèo nàn một cách rất thô-bỉ, mà đối cùng phe nhược chất cũng lắm nỗi hằng hờ.

Vậy xin có ít hàng xiển luận.

Lễ phép đối với người tàn tật

Như lời tôi đã phân trước, lễ phép chẳng những là để đối cùng bực bề trên mà thôi. Dẫu cho với đứa hạ tiện, nhứt là với kẻ tàn tật nghèo nàn, cũng phải giữ vẹn luôn luôn.

Đặt ra, ở đời, ai cũng như ai, cũng thân thể lý, cũng linh-hồn lý. Vả lại người ta thường có cái tánh tự nhiên hay thương nỗi nhau; mà luận lý xã-hội cũng buộc người phải yêu đương nhau cả. Cùng khách tha-hương dị-phương cũng con phải thế, huống chi là ta đồng con người đất Việt, đồng hồ-hớp cái không khí trời Nam, cái ái-tình cùng nhau, lẽ còn phải thăm-thía hơn nhiều. Có kẻ, rải mang tật mang nguyền, nghèo hèn khổ sở. Chẳng qua số họ nơi trời chớ ai lại muốn vậy thân vào vòng cay đắng!

Ta được cái hạnh-phúc mà khỏe mạnh, trơn tru, khi trông vào những người kia, cũng như mình, mà sao tàn tật khó khăn, hà cái lòng nhẫn-tử bác ái của ta không chút gì xao-động hay sao?

Nếu ta chẳng có thể cứu người khỏi bước gian nan thì ta cũng có phương chi an ủi chớ, có lòng dạ nào làm cho kẻ đau đớn càng thêm đau đớn: thật nên bạc ác vô cùng.

Ấy đó, ai đối cùng kẻ tàn tật cũng người nghèo khổ cơ-hàn mà ra mới khinh bỉ, thì thực nhiên ai đó, không có chút lòng nhân-đức, không biết thương người đồng-loại vậy. — Có kẻ bỗ thì cho kẻ ăn mày lại mắng tối-xả, nào thằng này, con kia, thu hỗ đầu bạc rằng long... chưởi đến mà luồng ngậm ngùi cho con nhà Hồng-Lạc.

Tàn tật, là tự lẽ đâu đâu có biết! chớ cái điều bạc pho-phơ rất khê-khinh kia, tội tình gì mà làm nỗi sắc sảo?!

Đời cũng phe nhược chất

Đàn-bà cũng đàn ông, hay là con trai với con gái nước ta, vẫn it khi nào có chuyện gì phải đàm luận cùng nhau như bên Âu-Mỹ. Nhưng cũng có một đôi khi, chuyện vẫn nhau. Thử xem, thì cũng có điều lôi-thôi vậy.

Rà-lun nhà ta, chưa mấy ai rời được cái nỗi cơm trách-cứ mà đi học đòi lịch-duyệt. Mà ai đã có hơi hấp-thụ được ngọn phong-trào Âu-Mỹ thì lại làm cho quá ra. Cho nên, trong khi đối cùng đàn ông, con trai thì thấy có người re mới e-lệ quá — như ốc-len vậy — hay mắc cợ, đẩy mặt che mày, đường như thể đối với khách đàn-ông lấy làm khó lòng lắm. Còn có người khác, cứ đông ta nói quá vậy tự-do, cho đến chiều dọa cảnh xem trăng v..., nói một lời, là họ cũng dám chơi những thứ của bên nam tử vậy. Hai điều điều nào cũng sai cả.

Đạo thanh niên đời bây giờ, phần nhiều bọp-lẻo vào trường sắc-dục cái thói lẳng-lơ trầy trật của bọ thiệt rất khó lòng. Nhưng vậy, bọ dám thì thố ra cùng không là do người đàn bà biết, hay là không biết tự trọng vậy. Làm chi e lệ quá, chẳng có ích chi, tội tức là làm ra một cái đồ chơi để cho bọ đùa cợt, ghẹo trêu đó thôi. Còn phần lại, lăng lỗ quá cũng không phải là *chừng so* cho người ta rõ mình là gái văn-minh đâu. Hai cái đó, thiết tưởng là cái mối lại sanh cái dục-tình vậy, muốn tránh đàn ông con-trai sao đối với con-gái về phép quá, thì cũng nên tránh đàn bà con gái chưa biết tự trọng quá.

Nữ-lưu nhà ta là đẹp để quá chừng, sao chẳng nói theo, cần chi phải bắt chước của người, (mà bắt chước cho) cho sanh điều lắm lỗi.

Lễ phép của bai đàng trai, gái cư xử lẫn nhau, thiệt rất nghiêm ngặt chớ không phải làm cho nhu-nhược quá, hay là lăng lỗ quá, đã trái cách lịch-sự mà sanh nhiều cuộc éo-le như đã nói trên.

Lễ phép! Lễ phép là sao? Nếu có phải vì lễ phép mà sanh trật tự điều-hòa cho xã-hội, nếu có phải vì lễ phép mà người rõ tấm chơn thành... Lễ phép rực rỡ thay! Qui hóa thay!

Ngày nào ta nghe được, thuần phong mỹ tục hồi đảo cõi Việt-Nam, mừng biết bao, vui biết bao! Như Hiệp-phố châu-hoàn còn chi nói nữa!

L. T. T. V. — Nguyễn-Văn

VIỆC HANOI

Giá bạc.— Kể từ ngày 17 Décembre này, giá bạc ở thao Nhà nước định là 7 f. 18 và 7 f. 00 kể từ ngày 18.

Tin tàu — Tàu *Angkor* đã khởi hành ở Marseille ngày 15 Décembre 1922.

Bệnh tình quan Toàn-quyền Long. — Có như điện tin ở Colombo gửi về hôm 16 Décembre lúc 2 giờ thì bệnh trạng quan Toàn-quyền Long đã bớt nhiều và sốt rét thì nay khỏi rồi.

Hội-đồng chính-phủ — Hội-đồng chính phủ đã khai hội nghị chiều hôm nay khỏi 4 giờ.

Các đại-biểu báo-quán Tây Nam đều đến dự thính.

Các quan Hội-đồng chính-phủ đã tới nơi. — Các quan-chức và các ông hội-trưởng ở Nam-kỳ và Cao-miên có chân trong Hội đồng chính-phủ đã ở Haiphong lên tới Hanoi sáng hôm qua hồi gần 11 giờ. Tân *Orénoque* tới Haiphong một lúc thì các ngài đáp chuyến xe-lửa riêng lên Hanoi.

Ra nhà ga đón các ngài có quan phó Toàn-quyền Robin, quan chánh phó văn-phòng Le Prévost và André, quan Đại-úy Thierry.

Quan Thống-đốc Cognacq thì ở tại dinh quan phó Toàn-quyền, quan Khâm sứ Cao-miên L'Helgouach thì ở tại phủ Toàn-quyền.

Quan Khâm-sứ Pasquier xứ Trung-kỳ đi đường ra thì cũng ở tại phủ Toàn-quyền.

Đến ngày thứ năm này, quan Toàn-quyền sẽ đặt tiệc thết các quan trong Hội-đồng chính-phủ.

Tàu mang thư sang Pháp. — Tàu *Paul Lecat* mang thư sang Pháp, đến ngày 21 Décembre hồi sáu giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon. *Thư tịt ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 20 Décembre chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút.*

Đức Khâm-sai tòa Thánh đi thanh-tra — Đức Léoraert khâm mạng đức Giáo-hoàng đi thanh-tra các địa-phận Đông-pháp đã tới Hanoi từ mấy bữa nay. Chiều thứ sáu Nhà-thờ Hanoi có làm lễ nghênh tiếp ngài rất trọng thể. Sáng hôm qua, ngài có đứng chủ lễ tại Nhà thờ lúc 7 giờ. Người đến thị lễ đông lắm. Chiều ngài đến đây là để xem xét các công việc thuộc về các giáo-đường ở bên này. Mấy hôm nay, người Pháp, người Nam tòng giáo có đến yết kiến ngài đông lắm và có nhiều người gửi giấy thỉnh cầu các việc với ngài.

Sông Luộc mắc nghẽn. — Có một chiếc tàu Khách bị mắc nghẽn ở sông Luộc, thành ra các tàu khác cũng bị nghẽn cả.

Hội chợ Hanoi đã mở. — Hội chợ Hanoi đã mở từ sáng hôm qua. Lễ khánh-thành cũng phải buổi trời hơi mưa, cho nên có bớt kém vui đôi chút.

Đúng 9 giờ thì quan Toàn-quyền Bandoin, quan phó Toàn-quyền Robin quan Thống-soái Blondlat, quan Thiếu tá Jeanbrau phủ Toàn-quyền và các quan viên Hội-đồng tỉ-chức Hội-chợ Hanoi-ngành tiếp. Phường nhạc bình thời bài *Marseillaise* chúc mừng. Quan Toàn-quyền và các quan vào; giữa nhà Nông cũng bắc tăng viện thì ông Sauvage hội-trưởng phòng Thương-mại có đọc một bài diễn văn kể lại lịch-sửa Hội chợ và các công việc năm nay thế nào. Quan Toàn-quyền có đáp lại mấy lời, đại khái nói rằng ngài rất lấy làm đẹp lòng về sự tỉ-chức nên cuộc Hội chợ này và ngài ngợi khen các nhà có công với việc ấy. Ngài mong rằng nhờ về cuộc Hội chợ này mà việc thương-mại sẽ trở nên quan trọng vì điều đáng mừng ở Hội chợ không những là do cái số người bày hàng với số người đến xem, mà lại chính ở cái số hàng mua bán ở trong xứ. Đó mới là điều kết quả đáng mừng của Hội chợ.

Đoạn rồi quan Toàn-quyền và các quan đi xem hết các dãy hàng ở trong Hội-chợ, ngài lấy làm ngợi khen lắm.

Buổi sáng người đi xem chưa đông mấy, một là tại trời mưa, hai là tại nhiều người nghĩ rằng buổi khánh thành công chúng không được vào. Nhưng từ 3 giờ chiều trở đi thì đông lắm, nam thanh nữ tú ở Hà-thành không thiếu ai. Đây còn là buổi xem sơ sơ mà thôi, Trịnh-phương-Thường, Đỗ-đức-Hoan, Vũ-văn-Chí, Cao-xuân-Thiện, Hà quang-Bính, Phạm-gia-Đình, Đinh-xuân-Yết, Lê-hữu-Thuận, Bùi-huy-Lục, Ng.-đình-Lâm, Hoàng ngọc-Chi, Trịnh-đình-Quỳnh, Đặng Hương.

Bắc-quán có lời mừng các ông.

Đỗ không đi được. — Vì nước xuống, đò ngang ở Hưng-yên về con đường đi Phả-lý trong bốn ngày không đi được.

(Xem trong thời bà. coi thế hai)

Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện

Sổ bảo cử năm 1922

Quan Đốc-lý thành-phố Hanoi có lời bá cáo cho các người có chân dự bảo về kỳ Bầu cử nghị-viện Bắc-kỳ biết rằng: sổ tên các người có quyền dự tuyển về năm 1923 hiện đã yết tại tòa Đốc-lý (Phòng phát giấy cần cước) từ ngày 5 Décembre 1922.

Vậy những người có chân dự bảo nên đến đấy mà xem lại. Bản Yết-thị này có yết tại các chỗ bảo cử.

Muốn xin biên thêm tên vào hay bỏ tên đi thì phải tự mình đến Tòa Đốc-lý mà xin, hẹn đến ngày 1er Janvier 1923 là cùng.

Hanoi, ngày 5 Décembre 1922

Quan Đốc-lý,

MOURROUX.

(Giấy khai-sinh và giấy nhận-thực không phải lo lắng việc nhà, thì xin ở tòa Đốc-lý (phòng Sinh tử giá thú) còn giấy nhà-thương tỉnh-hạnh tốt thì phải đến xin ở sở Mật-thám)

Những người ra ứng mộ ít ra cũng phải từ 22 tuổi trở lên đến 28 tuổi là cùng.

Người nào tình nguyện đi lính, mà biết khá chữ tây, bằng sức học trò sơ-học, thì Nhà-nước cho nhiều lợi lộc lắm:

Năm nào cũng mở một khoa-thi cho những người lính, ai thi đỗ, thì Nhà-nước sẽ cấp bằng, thông-ngôn cho, và sẽ bổ dụng cho làm chức ký. Ai được bổ dụng làm chức thông-ngôn ký, thì sẽ tùy theo tài năng mà được thăm tiến phẩm cấp như sau này nữa:

Thông-ngôn hạng năm thì phụ cấp mỗi tháng được thêm. . . 9 p.00

Thông-ngôn hạng tư thì phụ cấp mỗi tháng được thêm. . . 15 p.00

Thông-ngôn hạng ba thì phụ cấp mỗi tháng được thêm. . . 21 p.00

Thông-ngôn hạng nhì thì phụ cấp mỗi tháng được thêm. . . 27 p.00

Thông-ngôn hạng nhất thì phụ cấp mỗi tháng được thêm. . . 36 p 00

Kỳ thi lục-sự vừa rồi. — Kỳ thi lục-sự ngày 6 Novembre trước thì nay đã có bảng nhãm ông trúng tuyển kể thứ tự sau này:

MM. Nguyễn-văn Xương, Trần-v-Ngọc, Đinh-tiến-Quí, Bùi-đăng-Khoa, Phó-quốc-Khanh, Chu-toàn-Chữ, Phàng-văn-Cảnh, Nguyễn-văn-Chí, Ngô-văn-Nhã, Trịnh-phương-Thường, Đỗ-đức-Hoan, Vũ-văn-Chí, Cao-xuân-Thiện, Hà quang-Bính, Phạm-gia-Đình, Đinh-xuân-Yết, Lê-hữu-Thuận, Bùi-huy-Lục, Ng.-đình-Lâm, Hoàng ngọc-Chi, Trịnh-đình-Quỳnh, Đặng Hương.

Bắc-quán có lời mừng các ông.

Đỗ không đi được. — Vì nước xuống, đò ngang ở Hưng-yên về con đường đi Phả-lý trong bốn ngày không đi được.

(Xem trong thời bà. coi thế hai)

Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện

Sổ bảo cử năm 1922

Quan Đốc-lý thành-phố Hanoi có lời bá cáo cho các người có chân dự bảo về kỳ Bầu cử nghị-viện Bắc-kỳ biết rằng: sổ tên các người có quyền dự tuyển về năm 1923 hiện đã yết tại tòa Đốc-lý (Phòng phát giấy cần cước) từ ngày 5 Décembre 1922.

Vậy những người có chân dự bảo nên đến đấy mà xem lại. Bản Yết-thị này có yết tại các chỗ bảo cử.

Muốn xin biên thêm tên vào hay bỏ tên đi thì phải tự mình đến Tòa Đốc-lý mà xin, hẹn đến ngày 1er Janvier 1923 là cùng.

Hanoi, ngày 5 Décembre 1922

Quan Đốc-lý,

MOURROUX.

R- 122

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHẠM-HỒI-CHỬ

Đặt-ta-nhan nghỉ thầm rằng:

— Khánh nhỉ,

Khánh vua hỏi:

— Thánh ra trong công-quỉ bây giờ được bao nhiêu?

Con-bé cái đầu mà đáp rằng:

— Mười tám triệu, tâu Bệ-hạ.

Đạt ta-nhan cầu thầm rằng:

— Chà! Chà! Hẳn nhỉ!

Nhà vua lại nói:

— Còn-bé hỡi. Ngươi khá đi qua phía hàng hiên có Lý-nẫn chờ đó, ngươi bảo Lý nẫn rằng trẫm đã có lệnh truyền cho y thảo cái chỉ đó... thì y đem vào đây nộp trẫm.

— Ngay bây giờ ạ, Tâu Bệ-hạ? Chiều hôm nay Bệ hạ không cần đến thần-hạ nữa phải không?

— Không. Thôi thế cho nhà ngươi lui.

Con-bé ji ra. Khánh vua lại nói:

— Đạt-ta-nhan Hiên-khanh ơi, giờ lại đến chuyện vua tôi ta nào. Hiên-khanh xem đó, đau cắt một cái khoản tiền, nay cũng đã thấy khác xưa nhiều lắm đấy nhé.

Nhà ngụ-lâm vui vẻ mà rằng:

— Khác nào từ con zéro đến con mười tám vậy. Ấ! Vì bằng cái hôm Sắc-lệ đệ-nhị Hoàng-đế đến Ba-lơ, mà Thánh-thượng đã được như bây giờ thì còn phải nói chi. Ngày nay hai nước đã chẳng đến nỗi bất bình nhau, ngu-thần dám xin thưa rằng: chỗ đó ngu-thần nghe như cũng có cái bước khó khăn đấy.

Vua Lô-y đáp:

— Khanh nói cũng không được công bằng, Hiên-khanh ạ. Nếu ngày hôm đó mà thiên-tâm lại cho phép trẫm được đổi cho anh trẫm một triệu ấy, thì khanh đã chẳng thr chưa, mà làm gì, khanh đã làm được nên giàu... dường như khanh vừa nói lúc nãy đó... Nhưng mà, trở cái bạnh-phúc ấy ra, trẫm lại còn được một cái bạnh-phúc nữa: nước ta với nước Đạt-anh không đến nỗi thất hòa đâu.

Khi ấy có một tên mọi-thị vào, tâu rằng có Lý-nẫn ứng hậu.

Thiên-đế gọi:

— Cứ vào. Khanh thật là kẻ thần, thật là một người hay tới lượng đồng.

— Nhưng mà, tâu Thánh-thượng...

— Khanh có muốn được cấp cho bốn con ngựa, và khi nào cần dùng đến thì lại được tiền phụ cấp nữa, hay là khanh muốn được một số tiền lương nhất định, chừng vào cái số bốn vạn lạng, chẳng hạn, khanh có ưng vậy không? Thì trả lời cho trẫm biết.

— Muôn tâu Thánh-thượng, Thánh-thượng truyền...

— Phải, chẳc là khanh cũng lấy làm ngạc nhiên cũng, trẫm cũng không ngờ đâu được thế, khanh cứ trả lời cho trẫm xem nào, sao xưa nay trẫm vẫn phục-khanh là người mau đoán mà nay lại chậm chạp thế.

— Muôn tâu Bệ-hạ, mỗi năm hai vạn lạng thì quả là một món tiền tốt đẩy thật, nhưng mà....

— Đừng nói cói tiếng nhưng mà... Phải hay không, cái số tiền phụ cấp đó có được trọng thể không?

— Ồ! Hẳn chứ....

— Vậy thế khanh bằng lòng đấy chứ? Được lắm. Và lại còn những cái tạp phí thì khanh tính riêng với Con-bé thì hơn. Cái đó khanh với Con-bé hai người sẽ thu xếp với nhau. Bấy giờ hãy tính đến một cái việc quan trọng hơn nữa.

— Nhưng mà, tâu Bệ-hạ, ngu-thần đã tâu với Bệ-hạ rằng.....

— Rằng khanh muốn nghỉ, trẫm đã biết vậy, duy trẫm đã trả lời cho khanh rằng trẫm không muốn cho khanh nghỉ mà... Trẫm là chỗ chơ. Trẫm nghĩ vậy có phải không?

— Vâng, tâu Bệ-hạ.

— Vậy thì, trẫm đã kỳ cái văn bằng cho khanh rồi đây. Trẫm đã trong ngăn-kéo này. Trẫm sẽ cấp khanh đi một việc này, hôm nào khanh đi về, thì khanh cứ việc vào mà lấy cái bằng đó ở trong ngăn-kéo.

Đạt-ta-nhan còn ngần ngại, gục đầu trông xuống.

Nhà vua nói:

— Hiên-khanh hỡi! nghe như khanh không biết rằng ở Pháp-triều này, cái chức Trung-ủy ngự-lâm là có cái bước trèo lên cái chức Thống-chế nước Pháp đó.

— Muôn tâu Thánh-thượng. Ngu-thần cũng biết thế.

— Trẫm muốn tỏ cho khanh biết rằng, khanh là một bậc nắng thần, mà khanh đã bỏ mất một dịp hiếm có này, khanh muốn cứu mình chăng, thì trẫm đây há chẳng đáng được đội chút ơn sao?

— Muôn tâu Thánh-thượng, thần-hạ đã hết dần nghĩ là đáng.

— Vậy thì, hiên-khanh hỡi. Hiên-khanh sẽ lại phục chức. Từ khi khanh về nghỉ thì trong quân-cơ lộn bậy, không còn ra làm sao, quân lính cứ lang thang nay trà đình mai tửu-điếm rồi sinh sự đánh nhau, không coi những chiến-chỉ của trẫm, và những chiến-chỉ của các Tiên-hoàng vào đâu cả. Khanh phải mau mau chỉnh đốn lại.

— Vâng. Tâu Thánh-thượng.

— Từ nay khanh không thể rời trẫm ra được.

— Xin vâng.

— Khanh sẽ đi trận với trẫm, khanh sẽ đóng ở chung quanh cái quân-trướng của trẫm.

Đạt-ta-nhan rằng:

— Muôn tâu Bệ-hạ. Nếu Bệ-hạ chỉ giao cho thần-hạ cái phận-sự như cái phẩm việc đó, thì Bệ-hạ cầu gì, mà phải ban cho thần-hạ hai vạn lạng, phỉ quá.

— Trẫm muốn cho khanh có cửa có nhà, có khách có khứa, nay tiệc mai bàn, trẫm muốn cho quan Trung-ủy ngự-lâm cần trẫm trở nên ông mọ bà kia.

Đạt-ta-nhan nói gắt rằng:

— Bệ-thần không ưa cái cảnh ấn náu bệ-thần chỉ muốn cái cảnh làm ra, Bệ-hạ cho kẻ hạ-thần được cái nghề ngồi mát ăn bát vàng đó.

(Còn nữa).

CACHETS ANTIGIDE

ĐỒNG-HỒ
đeo tay kiểu vuông
BỌC VÀNG,
BẢO ĐẢM 10 NĂM
Máy chạy tốt
nhất hạng
Mặt sứ kim quang chói đẹp quang
Giá : 8 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

PHÒNG THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thăm độ ngài đang Bắc đâu bội tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
3018.

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chi trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản hiệu mua một lọ 6 viên thuốc antigrippos. Thuốc này rất thần hiệu, đã cứu có số người, ta cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên, rồi uống nước nó nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho uống đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi. Trẻ-con 10 tuổi uống mỗi lần nửa viên, cách dùng cũng như của người lớn.

Bào chế MONTÉS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

Giảm giá. — Trò xiếc Việt-Nam nay giảm giá, xin các bạch trang thử ba.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Ngăn trở việc khám rượu. — Linh Thương-chính đến nhà Ng-văn Bỡ khám rượu, tên ấy thấy linh đến ngăn trở không cho vào nhà, giằng co và đánh bị thương để cho người nhà thừa dịp tẩu đem rượu lậu đi. Tòa phạt tên Ng-v-Bỡ 2 tháng tù và 500 quan.

Cãng lại việc áy. — Linh Thương-chính vào nhà Ng-v Cốc khám bắt được một chai rượu lậu, tên ấy giằng lấy đập tan ra để mất tang rồi trì hô lên để người nhà Ngô-v-Kiểm và Ng-thị Bắc cùng với nhiều người làng đến đánh linh bị thương. Tên thị Bắc có trát đòi không thấy đến. Tòa phạt tên Cốc, tên Kiểm và thị Bắc mỗi tên 2 tháng tù và 500 quan.

Chứa đồ ăn cắp. — Tên Kiều-huy-Thận cũng con làm Kiều-thị-Công bị thưa về việc chứa thẻ ăn cắp được tha vì xét không có bằng chứng gì cả.

Việc lừa đảo. — M. Đinh-xuân-Mai có một cái xưởng là dầu ở đường Huế. Sau vì công nợ đem bán lại cho M. Phan-cao-Đường mà mình thì làm công. Một hôm M. Đường bảo đưa một bọn dầu đáng giá hơn 2000 đồng đem ra Haiphong xếp cho một hiệu. Khi đến nơi M. Đinh-xuân-Mai lại bán cho hiệu khác lấy tiền tiêu không trả lại M. Đường. Tòa phạt Đinh-xuân-Mai 6 tháng tù và bắt phải bồi số tiền dầu lấy trả cho M. Đường.

Còn nhiều việc nữa chiều hôm nay đang xét.

Tòa án Đại-hình. — Sáng hôm nay, tòa án Đại-hình vụ thứ tư năm 1922 đã bắt đầu họp và xử việc sau này :

Hôm 4 Mars 1922, trong đồn-điền Lévy, Eisénlé Kha-lật thuộc tỉnh Ninh-bình có mất trộm. Lévy tình-nghi mấy người ở làng Gia-sơn, Quan huyện Gia-viễn bắt đi xét. Quan huyện sai chánh tổng tổng Uy-viên và lý-trưởng làng Gia-sơn đến khám nhà mấy người tình nghi và bắt giải. Theo như lời xin của Lévy, thì chánh tổng và lý-trưởng khám nhà xong rồi giải mấy người tình nghi đến đồn điền.

Lévy hỏi xong, sai giam một nơi. Một lúc Lévy đem một người lên là Đinh-trọng Khai ra sai người nhà là Ng-khải-Chấp trói Cai Chấp cũng nọc và trả tiền sai đánh 100 roi, thấy không thú-nhận lẽ gì, lại bắt Cai Chấp đánh thêm 60 roi nữa. Đoạn rồi, sai cởi trói và điệu vào giam một nơi. Trong khi dẫn người ấy đi, Lévy hầy cứ kêu oan hoài, lại lấy mảng cứng lục cằm ở tay xông vào đánh một cái vào đầu đau lắm máu chảy ra lênh láng. Đêm hôm sau vì lý-trưởng được tin rằng Lévy đánh người ấy đau lắm lại đòi lại. Khi sai dẫn người ấy giao trả thì Lévy lại còn cầm cái roi cavat đánh mãi vào mặt phải một thương lâm mù mắt mất bên tay phải, chữa mãi cũng không cứu lại được.

Lévy và Cai Chấp trước chưa can án lần nào.

Ngạch quan lại. — M. Lê đình Trân, tri-châu bạng nhì, tòng sự tại tòa nhì phủ Thống-sứ, nay bổ đi tri-châu Hữu-lũng, Bắc-giang.

M. Bùi-nguyên-Quí, thừa-phái hạng nhì ở Lai-châu, nay kiêm việc lục-sự tại Tòa án đệ nhất cấp ở hạt ấy.

M. Nguyễn-canh-Đản, thừa - phái hạng năm, trước ở châu Vị - xuyên, nay đổi đi huyện Việt-yên.

M. Lư-đức-Cẩn, thừa phái hạng tư huyện Việt yên, nay đổi đi phủ Yên-khánh.

M. Nguyễn-duy - Thiện, thừa - phái hạng năm phủ Yên-khánh, nay đổi đi châu Vị-xuyên.

Tiền thất quả. — Cấp 25p. tiền tuất quả cho Nguyễn-thị-Xuân là vợ góa người đội hạng nhì Nguyễn-văn-Trinh ở Thái-nguyên từ thế ngày 18 Octobre 1922.

Bằng Cao-đẳng Tiểu-học Tây. — Những văn bằng cấn kỳ thi Cao-đẳng Tiểu-học tây (Brevet d'E. P. S.) ngày tháng năm, năm 1922 nay đã gửi tới phủ Thống-sứ rồi.

Bằng của các cô Lê-thị - Chung, Ng-thị-Mão, Đinh - thị - Luyến, Bùi-thị-Tư, Trần-thị Cống thì sẽ gửi đến bà đốc các trường nọc của các cô ấy, còn những cậu cô tên sau này thì đến phủ Thổ. g-sứ (phòng tiếp-chính) mà lĩnh về, phải đem giấy căn cước đến.

MM. Phạm-duy-An, Ng-thiện-Chi, Bùi-v-Dần, Phạm-gia-Bỡ, Ng-như-Hoán, Hoàng-hữu-Huy, Trần-văn-Khang, Ng-v Khuê, Đặng-trần-Lưu, Trần-văn-Vinh, Ng v-Pạng, Trần-v-Phúc, Ngô-trọng-Phương, Ng-đình-Quang, Hà-văn Quang, Trịnh-đình-Quỳnh, Phan-thế Rosnh, Ng-đình-Tài, Ng-ngọc-Thiêm, Doãn-duy-Thông, Ngô-văn-Thoật, Phạm-duy-Thụy, Hoàng-khắc-Thụy, Lê-văn-Triều, Ng-hoàng-Tư, Đặng-trần-Tuấn, Bùi thọ-Vinh, Thái-nguyên - Đào, Ng-v-Ban, Phan-trọng-Kiêu, Vũ-đình-Tường.

Khiển trách. — M. Ng-tử-Thước, Tri huyện hạng ba huyện Văn-lâm (Hưng yên), vì phạm lỗi nặng phải khiển trách ghi vào lí-lịch.

Người tự tử hôm nọ. — Cái người rạch lưỡi và chọc thủng dạ dày mà bản báo đã nói trong số thứ sáu trước thì nay vẫn còn phục thuốc tại nhà thương. Người ấy tên là Ng-v-Tích 36 tuổi quán ở Sơn-tây về chơi nhà anh em ở phố hàng Da, vì lẽ gì tự tận thì chưa biết.

Quảng-Thiện hội. — Đến ngày chủ-nhật 24 Décembre này, đúng một giờ rưỡi chiều hội Quảng-thiện sẽ họp tại công-quán hội Trí-tri phố hàng Quạt, Hanoi.

Mỗi năm có một kỳ Đại hội đồng, ban trị-sự móc ao rằng đến ngày giờ ấy sẽ được nghênh-tiếp đông đủ các quan viên hội, trước để tỏ tình thân ái, sau nữa họp chúng kiến để giải quyết việc hội cho đích đáng.

Vì có mấy ông thay đổi ngụ-sở, ban trị-sự không được tường, thời xin lấy nhời đăng báo này thay vào tờ đạt.

Quảng thiện hội lại cáo

Dĩ trường. — Trường Sơ đẳng Tư-du huyện Lập-thạch (Vĩnh-yên), trước ở làng Gia-hoa, nay đi sang làng Thác-trúc.

Tăng bổ. — M. Ng-văn-Dzinh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, mông bổ trợ giáo phụ biện, lương mỗi tháng 15 đồng.

M. Nghiêm-Sinh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, trợ giáo phụ biện trường Sơ đẳng An tiến, huyện Đông-quan, (Thái-bình) nay mông bổ thăng trợ giáo tập sự.

M. Hoàng-văn-Canh, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, trợ giáo phụ biện trường An-châu, nay thăng trợ giáo tập sự và bổ đi trường Quế-nham, phủ Yên-thế (Bắc-giang),

M. Ng-đức Tiếp, có bằng Thành-chung và bằng Sơ đẳng tiểu học, giáo học phụ biện trường Gia-lộc (Hải-dương) nay mông thăng giáo học tập sự.

Mm. Ng-văn-Lợi, Lê-đình-Nhiếp, có bằng Sơ học Pháp-việt, trợ giáo phụ biện trường Gia-lộc (Hải-dương) nay mông thăng trợ giáo tập sự.

Trường mới mở. — Kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi, thì mở một trường Pháp-Việt Sơ đẳng tại làng Phù-trạch (Hưng-yên)

Đánh nhau. — Ng-kim-Thăng 21 tuổi nhà ở Bourret số 12 phạm tội đánh Lê-sĩ-Tuấn 20 tuổi làm ở công ty xe hỏa Vân-nam nhà ở hàng Bông số 213 thì nay đã phải bắt giải vào Tòa-án.

Đem đồng không biết lạnh. — Linh cảnh-sát tại vừa bắt được bảy đứa là Ng-v-Niên 44 tuổi, Trần-v Thi 33 tuổi, Vũ-văn-Phương 20 tuổi, Đào-văn-Quynh 22 tuổi, Đặng-Thoan 23 tuổi Ng-v-Chác 37 tuổi, Ng v Mận 18 tuổi, đêm nằm ngủ ở đường cái mà không có thẻ thuế thân thì đã giải vào sở một-thám để xét cẩn cước.

(Xem trang thứ tư)

祥利裕
YU-WO-TSEONG
Soie en tous genres
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 208

Từ bắt đầu hiệu tường bảo đến nay, có nhiều quí-khách các tỉnh gửi thơ về hỏi lấy optimalitone.
Vậy đại-lĩnh để các quí khách được rõ : Bổn hiệu hiện buôn, chỉ không bán lẻ, chỉ nên hàng coái nguyên tấm cả, không thể cắt được remnantitone.
Vả, quí khách nào có hàng remnant rồi, thì xin cứ gửi thư cho bổn hiệu hỏi lấy giá, tùy theo nhiều hay ít, bổn hiệu sẽ giá giá, hàng này quí khách sẽ gửi sang tận bổn hiệu xin chọn những thứ hợp với mình, rồi thanh toán tiền cho, thì hàng sẽ gửi đến tận nơi. Xin chớ hiểu nhầm là bổn hiệu bán lẻ, vì hiểu nhầm thì hàng sẽ gửi về không kịp.
Xem thêm hiệu xuất quảng cáo bổn hiệu lại gửi 50 quyển để các quí khách tự nhận lấy cho được biết, nhiều của bổn hiệu thì xin gửi khách có xem đến để có dịp chọn lấy, nhiều của bổn hiệu ra đến xem đông đủ, thì chỉ gửi 10 người không kể đến.
Cần cẩn
2010 YU-WO TSEONG

山 **KHƯƠNG-SƠN** 姜
Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM
Hanoi, *n° 29 Rue de la Soie*, Tonkin

Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2098

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man
Y-khoa Tiến-sĩ
Chuyên trị về các thứ bệnh :
Bệ tình, chứng bệnh đàn-bà, càng con-gái, các chứng sót trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân...
Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 6 giờ chiều. Ống nói số 314.
2047

MỚI XUẤT BẢN SÁCH
LUẬN - NGỮ
Của ông cử Dương-bá-Trạc *dịch*
Giá mỗi quyển : 0 $ 20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :
Monsieur Bùi-Xuân-Thanh
63, Rue du Coton, Hanoi

BẠCH-THÁI-TÒNG
SỞ VẬN TẢI
80, Bd Carreau (Phố Nhà)
(ở gần La-ga Hanoi)
TÉLÉPHONE 312
Dọn nhà — xe đi đạc — xe hàng hóa ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa.
Rất nhanh và cẩn thận
GIÁ RẤT RẺ
3091

TRÒ XIẾC VIỆT-NAM
Khai-diễn ở CHỢ HÀNG-DA CŨ *(Rue des Cuirs)*
Đương sửa-soạn từ hôm nay
để đến thứ tư 20 Tây này (tức là mồng ba tháng một Annam) lại khai diễn
SẼ ĐỔI TRÒ MỚI RẤT TÀI TÌNH !
Thường thường mỗi khi phường-xiếc các nước qua xứ mình, thì người mình vẫn nào-nức đi xem. Bây giờ mình đã luyện tập được, chẳng kém gì.
Nào là các giống cầm thú, dạy bảo đào luyện rất thuần thục ;
Nào là tay nhà nghề, đàn-bà đàn-ông, lấy thăng-bằng tài mềm mại trên mình ngựa trên giây, trên thang, trên đu, trên quả-cầu v. v... rất tài-tình đặc-sắc ;
Nào là diễn-trường to tát có thể tiếp được vài nghìn người đến xem ;
Nào là âm-nhạc tây văn vân....
Chắc rằng cái lòng nhiệt-thành của các ông các bà gắp bội phần hơn, mà chiếu-cố đến xem cái tài nghệ của nước nhà đã nên công, để cổ-lệ cho các nhà có công đào-luyện đã nhiều năm nay.

GIÁ CHỖ NGỒI

Lô	2 $ 00	một ghế
Hạng nhất . .	1 50	—
Hạng nhì . . .	1 00	—
Hạng bèn . .	0 30	—

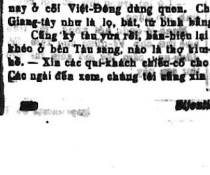
Bán vé ở cửa diễn-trường.
3362

Tối hôm nay ! Tối hôm nay !
Xiếc HARSMTON'S
BỌN HÁT XIẾC RẤT TO VÀ ĐỦ THỨ THÚ
Hát tại trước cửa nhà bát Tây
CÓ 30 NGƯỜI TÀI-TỬ RA TRÒ
Bọn này toàn là người mới cả
Rất lớn ! Rất đẹp ! Rất vui !
Đại diễn ban ngày
Thứ năm 21 Décembre 1922, hồi 4 giờ chiều
Quý vị muốn mua vé trước thì xin đến tại nhà MM. Barrive Frères số nhà 84, đường Jules Ferry, Hanoi, ở đó có bán vé luôn luôn trong mấy ngày làm trò.
Vậy trước hết xin hãy đến xem các giống thú của chúng tôi ! Nào là : voi, sư-tử, cọp, beo, gấu, khỉ, ngựa vằn, vân vân.

GIÁ CHỖ NGỒI

Phòng 6 chỗ ngồi	18 $ 00	Ghế sang nhì	1 $ 50
Phòng 4 chỗ ngồi	3 00	Ghế hạng ba	1 00
Ghế hàng trước	2 00	Ghế hàng gỗ	0 50

Những trẻ con và lính trở ra các hàng đội, được phép giá nửa tiền hạng nhì và hạng ba trong ban ngày (*matinées*) mà thôi.
3363.

華 PAO-VA 實
28, Phố Hàng Bồ. Hanoi
華人行銷門前商行內河京東
Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chỗ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc trường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, bồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đồ các thứ thủ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thêm được giầm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các quí-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.
PAO-VA
Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ
Phàm những các quí-khách xem báo thấy có đăng các hạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đi có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ hai chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 56, Hanoi. »
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM
SĂN-NHIÊN
Thứ năm, 21 Décembre sẽ diễn tích :

CẦN TẠO HÓA
Sự-tích thật hay
Nhiều trò rất lạ
Lắm cảnh cực vui
Khiến cho hết cười
Ba giọng khác nhau
Lựa theo đàn sáo
Nghe rất tài tình !
Bản-hội xin nói để các quí-khách biết rằng những tích hát cổ-động trước vài tuần lễ và đứng riêng một tờ cáo-bạch như là tích « Năng dâu hiền » (diễn hôm 3 Décembre mới rồi), và tích « Cần Tạo hóa » này toàn là những tích hát của ông Nguyễn-ngọc-Chân soạn riêng để thính thoảng hiến các quí-khách một cuộc vui đích đáng.
Tối thứ hai :
TÔ TRƯƠNG KẾT NGHĨA
Những tích này diễn vui trò, lại có ý vị, chắc quí-khách đã biết, nên bản rạp xin diễn để hiến các quí-khách.
Tối thứ ba :
THI GAN VÀNG
Tích này diễn cậu Đào-sinh trông thấy những cảnh phồn-hoa toan đốt vợ, may gặp vợ là Lý-thị một niềm trinh-tiết, nên lại được đoàn-tụ, xin các quí-khách đến xem, thật vui mà hợp thời-trang lắm.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba sau 19 Décembre 1922
TUẦN-LỄ ĐẠI-HỘI VÀ MỸ-THUẬT
Có buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật : chớp lúc 3 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30
CHƯƠNG-TRÌNH
Tuần lễ thứ hai từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Décembre 1922
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
« LÒNG KẺ CẢ »
Bi-kịch chia làm hai thiên của soạn giả Sévérin - Mars.
Thiên thứ hai
Nghỉ
SỰ NÁO-ĐỘNG CỦA Á FATTY VÀ TÊN PICRATT
Hài-kịch buồn cười vô bọng
CẦN-CÁO
Tuần lễ sau sẽ chiếu phim « CARMEN »
Rất đẹp, rất hay, có dân, có màu, có nhiều mĩ mắng trong hoàng
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cáo nghỉ mua bán khí có việc gì viết thơ đặt hỏi bản-quán, thì cho hỏi cái số tiền từ giấy gửi báo, hoặc là giấy cho bản-quán cái giấy quán lý, để cho người làm số tìm kiếm. Xin cáo nghỉ không hay kỳ tên cẩu lắt, hoặc thêm quí, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không hiểu ai mà trả lời.

Digitized by the University Libraries, University of Arizona, Special Collections, Petrone Kỳ (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng. Hà Nội Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC KINH-ĐÔ

Cứu sản nạn cổ tài. — Vừa rồi, ở nhà thương Hà có người đàn bà vào chực sinh nở. Đến lúc lâm-bồn thời cái thai to quá không thể sinh ra được!

Cứ theo phương cứu sản-nạn của ta thời các bà mụ khi gặp phải cái sự khó khăn ấy, chẳng là phải chịu không thể nào cứu cho được, phải chịa để chết cả hai mẹ con: lẽ ấy thật là thường có như thế. Nay dùng theo phương cứu sản-nạn của Y-khoa nước Pháp, thời khi gặp sự ấy lại có thể cứu được cả mẹ lẫn con. Như người đàn-bà vào để ở nhà thương rứa rồi thì cứu được, còn con thì phải bỏ, vì như giao cho các bà mụ thì hỏng cả hai mẹ con.

Nghe rằng chỉ vì khi người đàn-bà ấy có thai thời dùng sự ăn thực bổ quá, cho nên cái thai càng ngày càng to lên, mà đến lúc để phải chịu không ra lọt. Tục-ngữ có câu: « Nuôi con ngoại, chớ nuôi con trong », có lẽ vì cớ ấy.

Muốn danh sao lại tiếc của. — Ở làng K. L. có nhà kia giàu có lắm, có mấy người con gái chỉ ưng gả cho những người thiếu-niên có chức phận thanh danh. Vậy đã gả một người con gái cho một chàng kia cũng có chức phận thanh danh; nhưng mới rồi vì chàng mắc phải một cái tai ương nay đã chắc là chàng sẽ bị tội nặng thời cái thanh-giá chàng cũng lu lắp hoặc mất hết, cho nên người vô-nghĩa đã tính điều phi nghĩa, bao nhiêu tài sản của con gái mình đều thu tóm hết, có ý sợ để lại thời của ấy sẽ theo chàng mà bay xa.

Nghe đâu người con gái thương chồng muốn bán hết tư bản mà chuộc tội cho chồng, nhưng còn chờ cái kết quả trong sự xử đoán chưa biết ra thế nào, nhưng chưa kịp bán thời đã bị thu tóm hết. Nay gió hại bàn tay trắng mà ngồi khóc, thật là nên thương tình cho kẻ, mà cũng nên khinh bỉ những người lắm thay.

Thời tiết mùa đông — Năm nay trời lạnh lắm, ở Thừa-thiên so với thời tiết các năm trước thời năm nay lạnh lắm. Vì mới đầu tháng mười ta mà trời đã mưa luôn mấy trận to lại có mấy trận gió rồi khi trời chuyển thành lạnh lẽo lắm, bàn thử biểu có ngày đã sụt xuống đến tới 8 cho đến 12. 13. ao với các năm trước thời độ ấy là mãi đến tháng chạp tháng giêng mới có.

Xây vôi Đồng-giao lợi lắm

XIN LẠI

Mme THAM HAI

14, Phố Hàng-Cá (Đồng-xuân)

mà lấy mẫu với vôi thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng vôi Đồng-giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2038

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nào hiệt-qui ông nào mua thì gửi tiền cho: bổ không sẽ tiếc gửi theo giấy mua thì báo-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

興同梁

Các qui-khách khi qua chơi Hanoi xem hội chợ hay sắm đồ tết, thì xin các ngài qua bộ lại chơi qua bản-hiệu, « LƯƠNG-THÔNG-HING », *41 Phố hàng Đào*, sẽ có đủ các thứ đồ vàng bạc, làm theo các kiểu thực đẹp. Bản-hiệu lại có bán cả các thứ ngọc của Tầu, ngọc đá quang cùng ngọc trai nữa. Các thứ này bản-hiệu vừa mới buôn ở bên Hong-kông sang chuyến tầu vừa rồi.

Giá bán cực rẻ!

Hàng làm cực tốt!

Công việc cực nhanh!

Kính cáo

LƯƠNG-THÔNG-HING

41, Rue de la Soie,

Hanoi

612

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115, có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đã các mài, đặt tên* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đừng bao chiếu cố nội-hóa, có viết thư cho bản hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

Đang bày Hội-chợ: gian thứ 46, giấy E (mới làm) xin mời các quí-khách quá bộ đến xem, thì mới tin cho bản-hiệu, gọi là chút phấn chấn chính kỹ-nghệ nước nhà.

2055

Sà-phòng

Chất nhờn

CO BA

Dầu

Nước xức đầu

PACHOD Frères & Cie LYON

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm tho trong sạch khỏi giáo, ngậm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngậm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liệu mỗi phiên giá. . . 0 $ 20

Bơm liệu mỗi phiên giá. . . 0 10

立即拔響止痛
殺虫牢牙固齒
萬春牙膏

Cho hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tỉnh biết đã nhiều nơi mua buôn đã bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ủy-thác có bán hộ như sau này: hiệu *Mọc-Bình-Tư* số 136, phố hàng Bông. Đã bán bán lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đông-kinh Ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Đồ hiệu *Hanh-Nhân Đường* số 51, phố Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Bà-triệu, hiệu *Quảng-Lợi* số 22 và hiệu *Bảo-Hợp* số 27, phố Chợ nhớn Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hing-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi* số 35, phố Hàng Sắng và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn An* phố Yên thái tỉnh Sơn-tay, hiệu *Đức-tường* phố Việt lợi tỉnh Vĩ t trí các nơi kẻ trên có bán hộ cả thứ thuốc thấp sơn người rủ cần thứ cần dùng khảo nếm, đến cùng hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

2033

Télégraphique : Vạn-xuân-đường, Bắc-ninh.

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115, có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đã các mài, đặt tên* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đừng bao chiếu cố nội-hóa, có viết thư cho bản hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

Đang bày Hội-chợ: gian thứ 46, giấy E (mới làm) xin mời các quí-khách quá bộ đến xem, thì mới tin cho bản-hiệu, gọi là chút phấn chấn chính kỹ-nghệ nước nhà.

2055

Nước hoa thượng hang : Eau de Cologne Montès

Thứ nước hoa này của bản-hiệu chế ra đã lâu, vẫn được tiếng khen là thơm lắm. Các ngài đã dùng đều chịu là hạng quí nhất! Có nhiều ngài ở xa không biết giá; nay xin khai để các quí-khách cùng biết:

EAU DE COLOGNE MONTÈS

Chai lớn : 1 litre. . . . . 3 $ 55

Chai nhỡ: 1/2 litre. . . . . 1 . 80

Chai nhỏ : 1/8 litre. . . . . 0 . 55

Hạng chai nhỏ này có đóng thư mới riêng để vậy ra từng giọt được

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Dốc-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

GRANDS MAGASINS REUNIS

Bán chiêu hàng

ĐỒNG HỒ ĐEO TAY,

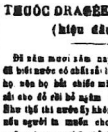
giây chun mạ vàng, vành sứ đủ các sắc.

Giá. . . . 15 $ 00

ĐỒNG HỒ HẠNG

toàn bằng bạc

Giá. . . . 25 $ 00

2074

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu rai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người ốm đã biết nước có nhất-sắc là một thứ bổ lắm cho họ nên họ hết chiếc mà nung những đành nỗi cho đã rồi bổ ngậm vào bình dưỡng nước. Như thế thì nước ấy không bổ làm gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc vào sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thuốc ấy mới được. Chính một ông dược danh y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Paris, nghĩ đã tìm ra cái lối lợi sản nỗi mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu rai) thực là công hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trông mình khoan khoái.

Ăn uống đã tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2056

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Ban-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán

2048

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiễn thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và parisienne, imperméable soie đã may áo đi mưa, có nhiều mui rất mới, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SORTIE NORTHASTE

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Xe nhà và xe cho thuê

Có bảy kiểu tại Hội-chợ

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73

2003

se 24

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân . . một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đỗ-man hưng-phục sinh được hai con trai; con trưởng tên gọi *Đinh-quốc*; con thứ tên gọi *An-quốc*. Hai con đều giỏi võ-nghệ, lại đang dự chức trong bộ ngự lâm. Nhà sẽ a được phong-doanh, mối quảng-giao cùng các thân-sĩ hào-hiệp.

Bấy giờ chỉ có *Lương-trần lân* vốn biết *Đỗ-man-hưng-phục* là đứa gian-hùng, vẫn dặn *Hoàng-phủ-thiên-hoa* không nên cho hai con hắn vào nơi cấm vệ, lại dùng hắn làm chức ngự-sử, để hễ hắn tâu bậy thì tìm cách trị tội mà trừ bỏ đi.

Đỗ man hưng phục thấy *Hoàng-phủ thiên-hoa* và *Lương* thừa-tướng vẫn được triều-đình tin dùng, cho nên phải nín hơi lặng tiếng trong bấy nhiêu năm, không dám nói cần gì cả. Bấy giờ giao-thông được với *Mã-thuận*, đó biết ý vua *Anh-tôn*, mới dám ngang-nhiên mà điện-chiết các quan đại-thần như thế.

Sau *Đỗ-man hưng-phục* thấy *Phi-giao* hoàng-hậu không muốn cho *Hoàng-phủ thiên-hoa* đứng tại trong triều, mới theo ý mà tâu xin gia-phong « Cửu tiên », không nói thái-hậu thành-minh, để cho *Hoàng-phủ-thiên-hoa* về hưu, nhưng lại truyền chỉ cho ở đưa gian-nịnh.

Đỗ-man hưng-phục vừa mừng vừa lo. Mừng là mừng *Hoàng-phủ thiên-hoa* đã về hưu, không còn phải e-sợ; lo là lo về nỗi suýt nữa thì nỗng tính mệnh, may nhờ có thượng-hoàng rộng ơn mà khoan-xá cho, mới được cung chức như xưa.

Người vợ chính-thất của *Đỗ-man hưng-phục* tự thế đã lâu, bây giờ chỉ có hai người thiếp: một người tên gọi *Ngô-ngọc-phong*; một người tên gọi *Mã-mị-nương*. *Mã-mị-nương* nhân là họ *Mã*, mới xin nhận làm con gái nuôi của *Mã-thuận*, để đi lại cho thêm thân-mật.

Đỗ-man hưng-phục là đứa bất-lương, ý muốn chuyên quyền, chỉ ngày đêm nghĩ kế trừ bỏ *Lương* thừa-tướng và *Doãn* thừa-tướng. *Đỗ-man hưng-phục* đem lời nàm-nàng, nói với *Phi-giao* hoàng hậu, khiến cho *Phi-giao* hoàng-hậu đối với *Lương*, *Doãn*, có ý không bằng lòng.

Lại nói chuyện *Gia-tường công-chúa* cách mấy hôm sau đang cùng *Vệ-đăng-nga* và *Phi-loan* quận-chúa nói chuyện ở *Linh-phượng-cung* thì bỗng thấy phò-mã *Triệu-cầu* vén rèm bước vào mà bẩm rằng:

— Có tin nhà ở *Đỗ-gạng* đến, nói tổ-mẫu bị cảm từ ngày 16 đến ngày 25 mà bệnh chưa khỏi, vậy *Tô-mẫu* và *Lưu-mẫu* phải sai người phi báo cho ta biết.

Vệ-đăng-nga và *Phi-loan* quận-chúa đều giật mình kinh sợ, cùng nhau sang *Vệ-thái-cung* để bỏi *Mạnh-lệ-quân*. Bấy giờ *Mạnh-lệ-quân* đang ngồi một mình, bước-nọ khắc thêm, trông thấy *Vệ đăng-nga* vào, vội-vàng đứng dậy mà bảo rằng:

« Em xin chào chị! chẳng hay chị đã biết tin nhà chưa?

Vệ-đăng-nga nói:

— Đã! Chẳng hay người nhà có nói bệnh-tình nặng nhẹ thế nào không? và trong thư hai phò-mã nói thế nào?

Mạnh-lệ-quân nói:

— Cô lời trong thư nói thì bệnh-tình hơi nặng.

Mạnh-lệ-quân nói xong, lại trao bức thư cho *Vệ-đăng nga* xem. *Vệ-đăng-nga* cầm lấy mở xem thì bức thư sau này:

« *Kính trình Hoàng-phủ vương gia*

« *công vương-phi.*

« *Từ khi chàng tôi về nhà đã hai* « *lần gởi thư và tiếp được thư của* « *vương-gia cùng vương-phi đã bớn* « *lần rồi, xin nói để vương-gia cùng* « *vương-phi biết.*

« *Cao-đường nghe tin Phi-giao* « *quận-chúa được lập làm hữu hoàng-* « *hậu, thế là một nhà có hai hoàng-* « *hậu, đều lấy sự vinh-qui qua thịnh* « *làm lo, tỏ ý muốn cho vương-gia* « *cáo quan về nghỉ. Chàng tôi thiết* « *nghĩ vương-gia cùng vương-phi đều* « *là bậc cao-minh, vậy những lời* « *thiển-kiến của chàng tôi, không bỏ* « *dám trình-thuật cho thêm nhàm tai* « *vậy.*

« *Nay thái-vương-phi nhân khi già* « *yếu, bị cảm sinh bệnh, đã 10 ngày* « *nay chưa dậy, đó là bởi cái tỉ* « *chàng tôi không biết thảo-hoàn,* « *không khéo thị-tiết, để đến nỗi thế* « *Vậy phải sai người phi báo để* « *vương-gia cùng vương-phi biết mà* « *mau mau trở về, khiến thái-vương-* « *phi được vui lòng. Bệnh-tình của* « *thái vương-phi đến trầm-trọng,* « *nhưng còn có thể chữa được, xin* « *chớ lo-ngại, chỉ nên mau mau trở* « *về.*

« *Phi-loan thì xin gởi lại ở nhà Vệ* « *phu-nhân hoặc để ở với Triệu-cầu về* « *Gia tường công-chúa cũng được, vì* « *đường thẳng chậm-trễ, mà đường bộ* « *thì gia-quyến càng về không tiện.* « *Còn Triệu-lân cũng nên gởi lại* « *Hùng vương-phủ, để đến khoa thi* « *sang năm theo Hùng công-tử cùng* « *thi. Đề Triệu-lân thi đỗ, bây giờ* « *sẽ về.*

« *Nay kính thư*

Ký tên: « *Tô-đình-tuyết* « *và Lưu-gia-ngọc* ».

Triệu-cầu, Triệu-lân Phi-loan quận-chúa cũng đều xám lại xem thư. Bỗng thấy *Hoàng-phủ thiên-hoa* bước vào, nét mặt ủ-sầu, nước mắt lã-tã, mà nói với *Vệ-đăng-nga* rằng:

— Chị ơi! thân-mẫu em bệnh nặng, sáng mai em phải về, việc công việc trong nhà, nhờ chị trông nom cho. Lại nhờ chị thay em tâu với thái-hậu cho, kẻo lòng em bây giờ chín khúc quặn đau, tựa như dao cắt. Chưa biết khi về tới nhà, có còn kịp trông mặt thân mẫu hay không? Bây giờ chẳng thân-phụ em ở nhà đang kêu trời mà gọi: « *Thiếu hoa con ơ*, sao con không mau mau trở về! »

Hoàng-phủ thiên-hoa nói xong, lại ứa mình lăn khóc. *Mạnh-lệ-quân* cùng *Phi-loan* quận-chúa cũng nước mắt đầm đìa.

Hoàng-phủ thiên-hoa vội-vàng vào thư phòng viết một bản tâu, gọi viên đường-quan là *Cao-vinh-phác* bảo đem vào giao cho nội-giám *Lã-phác* để dâng thiên-tử, còn mình thì sửa soạn để hành-lý để sắp trở về quê nhà.

Phi-loan quận-chúa nằm lấy áo *Mạnh-lệ-quân* rồi nức nở khóc rằng:

— Thân-mẫu ơi! xin thân mẫu thế nào cũng cho con theo về. Tô-mẫu bệnh nguy, con muốn được trông mặt, thân-mẫu rỡ lòng nào mà bỏ con ở lại đây.

Mạnh-lệ-quân ôm lấy *Phi-loan* quận-chúa rồi khóc mà bảo rằng:

— *Phi-loan* con ơi! con chớ nên cản trách cha mẹ. Cha mẹ há muốn để 3 anh em con ở lại bay sao, chỉ vì đường thủy chậm trễ, mà đường bộ thì nhỉ rằng hiểm-trở, các con không thể chịu được sự dầu-dãi nắng mưa, vậy cha mẹ bất-đắc dĩ phải gởi các con ở với nó mẫu, các con chớ nên phàn nàn. Nhờ trời tômẫu được bình phục như thường, sau này ta sẽ đón các con về nhà cũng được. Con nên biết rằng lòng mẹ đau như cắt, nếu con không nghe lời mẹ thì sao cho phải. Con vốn là một người hiếu-thuận, vậy chắp kinh cũng phải có khi tòng quyền.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN